

руситѣ до края на XIV в.—Колкото за начина, по който трѣбвало да стане отдѣлянето на българската църква отъ патриаршията, между руската църква и българитѣ се явило пълно несъгласие. Предпазливиятъ митрополитъ Филаретъ билъ на мнение, че българитѣ не бива да решаватъ въпроса сами, а трѣбва да чакатъ, докато патриаршията се съгласи да ги удовлетвори. На 10 мартъ 1861 г. той писалъ: „Но „архиепископъ на всички българи“ досега не съществува. Такъвъ трѣбва да се създаде, а това, по църковнитѣ правила, може да стори само патриарха наедно съ синода“. Българитѣ пъкъ, като познавали неотстъпчивостта на патриаршията, решили да си поставятъ епископи, като ги ржкоположатъ дотогавашнитѣ имъ канонично ржкопсложени владици. На пръвъ погледъ мнението на българитѣ изглежда неканонично; но въ църковнитѣ правила не е предвидѣно, какъ трѣбва да постъпи единъ народъ, който едно време е ималъ призната църковна независимостъ, изгубена съ насилие, ако иска да се отдѣли наново, а патриаршията, която е заграбила правата му, не иска да му позволи това. Историята пъкъ дава достатъчно примѣри за отдѣляне въ особна църква и безъ позволение. Така, въ 1415 г. литовскитѣ епископи, като не получили разрешение отъ патриарха за отделенъ митрополитъ до опредѣления срокъ, ржкоположили сами такъвъ въ лицето на българина Григорий Цамблакъ. Руситѣ пъкъ, следъ смъртта на митроп. Фотия въ 1447 г. си, поставили за митрополитъ св. Иона, когото ржкопсложили самитѣ тѣхни епископи, безъ да искатъ позволение отъ цариградския патриархъ, който по онова време билъ униятъ. Пакъ безъ позволение отъ патриаршията се отдѣлила и прогласила за автокефална въ 1833 г. църквата на новоосвободеното Еладско кралство. Патриархътъ призналъ нейната законностъ едва въ 1850 год. Както видѣхме, и Кормчаята не вижда въ подобно отдѣляне нарушение на благочестието. Ако, въпрѣки тия примѣри, които не е било възможно да не знае, митроп. Филаретъ е поддържалъ противно мнение,—то е, защото не е искалъ да насърчава българитѣ да върватъ изъ пътъ на крайноститѣ и защото е вѣрвалъ, че патриаршията все ще отстъпи. Като строгъ канонистъ, той мислѣлъ, че, щомъ еднажъ българскитѣ владици Иларионъ, Паисий и Авксентий били осждени формално и лишени отъ духовенъ санъ отъ особенъ съборъ, тѣ могатъ да бждатъ възстановени само отъ другъ по-многоброенъ съборъ. Затова той съветвалъ българитѣ да си поставятъ другъ водителъ вмѣсто Илариона. Но понеже последнитѣ се отдѣлили вече отъ патриаршията, тѣ престанали да считатъ своитѣ епископи за подчинени на патриарха и